

DMPRO

Ny elting av gammelt nytt eller nytt studie?

Børre Ludvigsen og Audun Vaaler
14. Januar 2007

Sammendrag

Etableringen av DMPRO-studiet¹ var en reaksjon på den konservering ved Avdeling for Informasjonsteknologi som førte til fallende studietall og tiltagende handlingslammelse.

Etter neste opptak til DMPRO ville studiet ha flere studenter enn avdelingens øvrige studieretninger tilsammen.

Når vi nå er inne i det andre året av studiet er det kanskje på tide å se fremover på de mulige veiene det kan føre oss og hva det kan gjøre oss i stand til å tilby nye studenter.

De nykonservative

Alle vet vi at ting går opp og ned her i verden. På veien opp er det de færreste som tenker på veien ned, og når de er nede igjen er det de færreste som vil innrømme det før virkeligheten kan sees gjennom den åpne bunnen i pengekassa. Å gjøre noe nytt kvier de aller fleste seg for. Så rart at det skal være slik på en avdeling som i sine første 10 år hadde vanskelig med å gjøre noe annet enn nytt. Fire sammenfallende påvirkninger har med full styrke lagt konservatismens kalde hånd over vår avdeling som mange andre. En tiltagende for-gubbing (ikke bare i alder) av et mannsdominert kollegium, gjentatte svikt i et høyst ustabilt arbeidsmarked for studentene, gjennomgripende endringer i studievilkårene og en drepende byråkratisering av avdelingsplanlegging og -drift.

Noen av disse påvirkningene ligger selvfølgelig helt utenfor vår kontroll. Det er dem som vi har eller kan ha mer eller mindre innvirkning på som det er nødvendig for oss å konsentrere oss om. Omleggingen til en mer internasjonalsert studiemodell har gitt oss både grunn og ressurser til en mer akademisk innrettet virksomhet. Som tidligere distriktshøgskole er det ikke alltid like klart at det har gått opp for oss, det virker iallefall ikke som om vi klarer å bevisstgjøre studentene om dette. De fleste av oss underviser på den måten vi selv ble undervist. Når kursmønstrene antar en stadig større likhet med

---

¹Digital medieproduksjon

dem vi var vant til og slik det er "andre steder", kan det neppe bli annet enn konserverende.

At endringene i opptakskravene kan mistenkes for å være proteksjonistiske til andres fordel hjelper lite når vår evne til å påvirke de er marginale eller i beste fall langsiktige og avhengig av drahjelp fra andre i en lignende situasjon.

Vanskeligere er det å forstå hvordan vår administrasjon i løpet av 10-12 år gradvis utvikler seg fra et dynamisk og tilpasningsdyktig miljø hvor det meste var mulig og ønskelig til en byråkratisert styringsform som føles udemokratisk og arrogant.

Uansett hva vi tenker og føler om ytre omstendigheter, er det vår egen evne og vilje til å tilpasse og forandre oss for å møte utfordringene som er avgjørende. Å være konservativ kan være både nyttig og bra når kaos truer, men i lengden kan det ikke være annet enn lammende, og dessverre er vi (med noen hederlige unntak) ganske konservative. Det er bare å kaste et blikk på litteraturen på lunsjbordet.

Det vil vel ikke føre særlig godt med seg å utbrodere denne noe forstemmende tilstand, og selv om vi muligens kan trøste oss med at det ikke er spesielt mer oppløftende andre steder er det under disse omstendighetene vi har etablert det nye studiet. Så spørres det om det er under de samme vilkår studiene våre skal utvikles videre.

"Studentene var så mye bedre før" heter det i refrenget, men er det ikke slik at vi også var mye bedre før? Det uomtvistelige er at vi var mer ettertraktet, og som det kvedes i det andre refrenget: det er markedet som bestemmer. For 20 år siden kjøpte vi nye, annerledes maskiner, operativsystem, programvare og tidsskrifter så snart de var å få tak i. Nå vrir vi oss motvillig når studentene ber om det samme og sperrer maskinene for alt annet en det som er "godkjent".²

Selv om våre interesser som lærere ikke forandrer seg så veldig fort, gjør studentenes det. Det er ikke alltid vi liker de nye interessene, men de vil nok være der etter vi har tatt opp golf som den nye lidenskapen. Det er de som er studenter idag som vil bestemme hva som er faglig viktig når vi nyter vår AFP. I verste fall bør de kunne få med seg en respekt for akademisk nysgjerrighet, og i beste fall en innsikt i hva det er som bidrar til å forandre fremtiden i faget.

Slik er min oppfatning av omstendigheten og forutsetning for etableringen av DMPRO-studiet høsten 2005. Ikke spesielt mye har forandret seg annet

---

²Joda, jeg og er kjent med sikkerhetsproblemene, men det er snart slik at et godt gjennomført **internt** sikkerhetsbrudd, skrevet med egen kode, hadde vært oppløftende.

enn forståelsen av studentantallet. Innholdet i studiet og hvordan det vil påvirke avdelingens virksomhet sees på med en smule nervøsitet for hvilke endringer det kan medføre.

Digital medieproduksjon

Tidlig 2003 begynte det for alvor å gå opp for avdelingen at det faktisk ville skje en flytting til nytt høyskolesenter på Remmen. Det vil også medføre en samlokalisering av IT-seksjonen i Os Allé i Halden og Automatiseringsavdelingen i Sarpsborg.³ Samlokaliseringen ble sett på som en gylden anledning til å fornye og samkjøre studieplanene. Resultatet ble en forholdsvis konservativ kursplan med samkjøring av lignende kurs for dataingeniører og IT-kandidater, og innføring av programmering for World-Wide Web.

En liten gruppe kolleger så behovet for et nytt og annerledes studie. "Nettet" var blitt kommersialisert, massemedienes kamp om kontroll over WWW var igang og ble synonymt med *Internet*. Det var endelig klart at datamaskiner skulle bli mediebearere. Mobiltelefoner, fotografiaparater og PDAer var alle små datamaskiner. Noen måtte ta fatt i digitalisering og formidling av innhold - hvordan det skulle behandles og formidles.

DMPRO kom til ved et samarbeid mellom 4 -5 kolleger i leting etter en slik ny retning for studiene. Men det skulle omfatte mer enn bare ett løp i digital medieproduksjon. Tidlig i 2004 forelå det en enkel disposisjon til hvordan innholdet kunne se ut.⁴ Arbeidsnavnet for studiet var "Informasjonsarkitektur eller Digitale omgivelser". Det skulle gi kunnskap og ferdigheter i hvordan forme og planlegge behandling og formidling av digitalt innhold.

Nærmest ved en tilfeldighet ble avdelingen invitert til å delta i et møte med det nyopprettede medieselskapet *Medieparken*⁵ i Fredrikstad. Deltagere var rektor Knut Aarvak og representanter for IT-avdeling, lærerutdanningen og Medieparken selv. Medieparken var interessert i å delta i utdanning av "kryssmediaprodusenter" da disse var mangelvare i markedet. Det var behov for en ny utdanning som lå i ingenmannslandet mellom IT og digitale medier. Disposisjonen for det tenkte nye studiet ble gjennomgått med grunnlag i tanken om en tverrfaglig universitetsmodell hvor flest mulig kurs skulle kunne hentes fra eksisterende studier. De kurs i medieproduksjon som manglet skulle lages på grunnlag av ressurser i Medieparken og miljøet omkring.

Høsten 2004 var et mer detaljert forslag til kursplan ferdig.⁶ I forsøk på å fin-

³Begge hadde vært del av samme avdeling siden sammenslåingen av Distriktshøgskolen og Østfold Ingeniørhøgskole i 1994.

⁴<http://abdallah.hiof.no/ddo-xmp/nytt-studium-outln-8.txt>

⁵<http://www.medieparken.no/>

⁶<http://abdallah.hiof.no/ddo-xmp/>

Forslag til kursplan teknisk informasjonsformidler

Theori	Informasjonsarkitekt	Produsent	Oversikt
(Hver av kursrekkene over er "klikkbare" og fører til en beskrivelse av innholdet.) (De grå er obligatoriske kurs)			

Generelle opplysninger

Bachelorstudium

1h	Introkurs 10/IT	Ressurser og ferdigheter 1 10/IT	Historie og kultur. 10 Gj/IT/LU	Læring 10 IT		
2v	Databaser og Datakom 10 (5+5)/IT	Ressurser og ferdigheter 2 10/IT	Dokumentasjon og Etikk 10/IT/J	Multimedia 10/MP		
3h	Dataformidling 10/IT	Digital estetikk 10/IT	Problemløsning og prosjektstyring 10/IT/SF/LU	Grafikk 10/IT	Digitale dokumenter 10/IT	Medievitenskap 10/MP
4v	Databehandling 10/IT	Digitale verdener 10/IT	Maskiner, OS og embedded computing 10/IT	Bifag eller utplassering. 10/IT/div.		
5h	Programmering 10/IT	Grensesnitt-design 10/IT	Data-kommunikasjon 10/IT	Formidlings-teknikker 10/MP	Formidlings-kunnskap, drama. 10/LU	Produksjon 10/MP
6v	Avanserte temaer 10/IT (for master)	Lesekurs 10/IT (for master>	Digital kunst 10/IT	Investigative metoder 10/IT	Markedsføring 10/SF	Sang, musikk, litteratur og judo 5/div
						Selvstendig prosjekt 20/IT (Bare bachelor)

Masterstudium

7h	Programmering 10/IT	Forskning, presentasjon og 3 viktige ting. 10/IT	Organisasjon og ledelse 10/SF	Kritisk refleksjon 10/IT	Fortelling 10/LU/FT	
8v	Data-kommunikasjon 10/IT	Sosial-økonomisk kritikk 10/SF	Lesekurs 10/IT	Drift av komplekse systemer 10/SF	Praktisk programmering 10/MP	Sang, musikk, litteratur og judo 5/div
9h	Avansert programmering 10/IT	Bedrifts-økonomi 10/SF	Kritisk journalistikk og strategisk politisk tenking 10/I	Spesial- pensum 15/IT		
10v	Mastergradsoppgave 30/IT					

En mulig studievei for en teknisk innstilt student. Bare de mørke kursene hører til. (Fra <http://abdallah.hiof.no/ddo-xmp/oversikt.html>)

ne en begripelig nisje i faget ble det hetende "Master of Arts i Informasjonsvitenskap". For å illustrere en helhet inkluderte planen kurs helt frem til mastergrad. Det ble ikke tatt spesielle hensyn til gjeldene opptakskrav eller regler om hva som ble betegnet som "IT-fag" eller ikke. Målet var å tenke nytt, annerledes, med vekt på innholdsformidling og nye medier. Det var også et overordnet mål å lage plass til en bredde av kunnskap og interessert som spente fra det rent tekniske til det mer formidlings-teoretiske.

Den "Bachelor i Digital Medieproduksjon" som tilbys idag er en tilpasning av én vei å gå gjennom et slikt studie. Kurstilbudet i DMPRO slik det undervises nå er sammensatt av kurs fra IT-avdelingen, Avdeling for Lærerutdanning og MedieParken.⁷

DMPRO har for tiden to kull med henholdsvis 40 i første og 25 i annet år. 10 studenter fra 2. år er for tiden på studieopphold i utlandet. Aktivitetsnivået er høyt både i og utenfor kursene, og flere av studentene er deltidsengasjerte ved lokale mediebedrifter på grunnlag av egen produksjon. Detaljinnhold i noen av kursene med link til studentenes egne arbeider finnes her: <http://abdallah.hiof.no/>. Forøvrig finnes innleverte mapper av studentenes arbeid på <http://frigg.hiof.no/>.

Kursevalueringene, eksamen og tilbakemelding fra både studenter og eksamenssensorer tyder på at studentene er både utfordret og fornøyd med studiet. Klager fra studentene på ensidighet til fordel for film i en kursrekke førte i høst til en justering av kurset og utvidelse av kurstilbudet med eget kurs i grafisk formgivning. Det tverrfaglige samarbeidet med dramagruppen ved LU, Medieparken, og eksterne lærekrefter i spesialfag er stimulerende såvel for studenter som lærerpersonalet.

Ja takk, begge deler.

Når vi ser hvilken interesse og søkning DMPRO-studiet har fått blir det vanskelig ikke å tenke på hvordan denne måten å sette sammen et studie på kan utvikles til å omfatte andre deler av studiene våre. Spørsmålet blir om det blir et nytt, utvidet studie eller ny elting av gammelt stoff? Svaret kan gjerne være "Ja takk, begge deler."

Nye studier trenger ikke være nye trusler, men ettersom ingenting er varig inngår det ganske enkelt i vårt arbeid å se fordelene med endringer og bruke de til fornyelse av vårt tilbud til studentene og hverandre.

De aller fleste av vår grunnstudier er forholdsvis varige, og slik må de fortsatt være men med behørig hensyn til aktualitet og kvalitet. Forskningsområde-

---

⁷DMPRO 2006-2007: <http://tinyurl.com/ygtr74>

ne våre bør også kunne være langsiktige for å ta fordel av endringer som kun kommer til syne over lang tid og inngående erfaring. I tillegg kommer spesialkurs på emner som endrer seg raskt og som bør ligge noenlunde i forkant av den teknologiske og ikke minst samfunnsmessige utviklingen de bringer.

Ressursmessig ligger våre problemer spesielt på to områder. Den generelle og naturlige konservatisme som ser utfordringene i forandring som en trussel. Et forholdsvis kjent problem fra de aller fleste arbeidsplasser i forandring som i varierende grad løses med doserte blandinger av bl.a. konkurranse, belønning, trygghet, selvstendighet og god ledelse. Alvorligere er problemet med å skaffe gode ressurser for spesialemner. Det ligger opplagte fordeler i innleide lærerkrefter, men det koster økonomisk og bidrar ikke vesentlig til samhold og felles inspirasjon. Ved vår avdeling ligger det en opplagt fordel i den gradvise forgubbingen og produksjonen av ivrige golfspillere som naturligvis vil gjøre plass for nye krefter.

Endringene betyr ikke så mye forandring av innhold og fag, heller ikke måten det læres på. En hver underviser best på den måten som engasjerer mest. Det er ikke den pedagogiske modellen som må endres, men sammensetning av utdanning.

Måten studenter tar til seg kunnskap på er blitt annerledes. Pyramide eller trakt-modellen kan umulig virke bra noe mer. Med de mengder av informasjon og kunnskap som studentene plukker fra er det ikke lenger slik at man kan lære alt det tidligere generasjoner kunne og enda litt til. Studier kan ikke bli noe annet enn et fornuftig utvalg som bygges opp på grunnlag av interesse, egnethet, legning og gradsgivende utdannelsesrekker. Det er vår oppgave å lage modeller som blir til en grad etter at utdanning er gjennomført, ikke før den søkes.

Den foreløpige suksessen med DMPRO (som sagt er ingen ting varig) kan peke i retning av å "pakke inn" kursrekker med relevant innhold i veldefinerte grupper som kan være gjenkjennelige i forhold til aktuell teknologi og studieretninger. Nøkkelen må ligge i tverrfaglig fleksibilitet og tilstrekkelig grad av valgfrihet innenfor godkjente rammer for progresjon og gradsgivende kompetanse. En høyere grad av fleksibilitet forutsetter imidlertid noe stabile holdepunkter. Det ene må alltid være kjernen av aktuell, relevant og ettertraktet ekspertise basert på langsiktig forskning og utvikling. Det andre må være tilgjengelig og tillitvekkende veiledning for studentene i valg av kurs og studieveier.

I vår vedvarende diskusjon om vi skal utdanne arkitekter eller håndverkere har vi aldri egentlig kommet til noen konklusjon. Det mangler ikke nye etableringer av studier i "informasjonsvitenskap" omkring oss, men de fleste ser ut til å ville utdanne håndverkere. Spørsmålet er ganske enkelt om vi er

flinke nok til å finne vår plass såvel pedagogisk som faglig i det stadig videre grenselandet mellom behandling av data og formidling av innhold. Svaret er sikkert "Ja takk, begge deler" hvis vi bare kan forsone oss med at suksess ligger i evnen til å takle forandring.